

DEBATA PODWÓRKOWA- OSIEDLE MANHATTAN

Data i miejsce przeprowadzenia konsultacji: 27.06.2017 roku, Osiedle Manhattan, pas zieleni pomiędzy blokami 34 a 36 przy Al. J. Piłsudskiego w Dąbrowie Górniczej

Czas trwania: 16:00-18:30

Osoba prowadząca punkt i moderatorzy: Iwona Kiernożycka, Kamil Kiernożycki, Olga Dudkiewicz, Magdalena Harasimowicz

Liczba osób, które wzięły udział w konsultacjach: 26 uczestników (w tym 2 dzieci)

W ramach debaty uczestnicy brali udział w trzech ćwiczeniach:

1. Praca w grupach: każdy z uczestników debaty otrzymał te **same 4 pytania dotyczące śródmieścia Dąbrowy Górniczej** – w przeszłości, teraźniejszości i pożądanej przyszłości:

- *Czy zdarza się Wam przyjeżdżać do śródmieścia Dąbrowy Górniczej? Jeśli tak – w jakim celu? Jeśli nie – dlaczego?*
- *Czy kiedyś przyjeżdżaliście /przyjeżdżaliście do centrum z innych powodów? Co się zmieniło w tej kwestii?*
- *W jaki sposób chciał(a)byś tu spędzać czas (a teraz tego brakuje)?*
- *Co jest do tego potrzebne (infrastruktura, usługi, inne)?*

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Każdy z uczestników otrzymał kartkę z pytaniami, na której zapisywał swoje przemyślenia. Następnie mieszkańcy wspólnie omawiali odpowiedzi na pytania. Przebieg dyskusji na bieżąco monitorował przypisany do grupy moderator.

2. Praca w grupach: **na mapie śródmieścia Dąbrowy mieszkańcy zaznaczali dwa typy miejsc/obiektów miejskich:** zielonym post-item te, które są dla nich ważne, ciekawe, lubiane, a czerwonym te, których brakuje – a więc są propozycją zmiany, wprowadzenia nowego rozwiązania.

3. **warsztat projektowy**, którego celem było zaproszenie mieszkańców do wspólnego i indywidualnego projektowania rozwiązań dla śródmieścia Dąbrowy Górniczej.

Zadanie zostało wykonane zgodnie z zamówieniem. Debata podwórkowa przygotowana została w oparciu o informacje zawarte w „Opracowaniu zbiorczym zawierającym scenariusze działań, które mają być podjęte podczas procesu rewitalizacji terenu objętego projektem „Fabryka Pełna Życia - rewitalizacja śródmieścia Dąbrowy Górniczej”, przygotowanym przez Pracownię Badań i Innowacji Społecznych „STOCZNIA”.

ĆWICZENIE 1

1. Czy spędzacie czas w śródmieściu Dąbrowy Górniczej?

Prawie wszyscy uczestnicy konsultacji to osoby powyżej 50-tego roku życia. Ponad połowa konsultowanych stwierdziła, że przyjeżdża lub przyjeżdżała do dzielnicy Śródmieście przeważnie raz / dwa razy w tygodniu. Pozostali mieszkańcy przyjeżdżają częściej. Tylko jeden uczestnik przyjeżdża rzadko ze względu na swoją niepełnosprawność fizyczną.

Powody, dla których mieszkańcy odwiedzają najczęściej centrum Dąbrowy Górniczej:

- zakupy w centrum handlowym Pogoria i okolicznych punktach handlowych,
- wizyty w kinie Helios,
- wypoczynek i rekreacja w parku Hallera,
- korzystanie z oferty Muzeum Miejskiego Sztygarka,
- spotkania ze znajomymi, przyjaciółmi,
- uczestnictwo w zajęciach Uniwersytetu III-go Wieku, organizowanych przez Pałac Kultury Zagłębia i Wyższą Szkołę Biznesu,
- korzystanie z oferty Nemo (basen, siłownia, taneczne spotkania dla seniorów),
- udział w imprezach kulturalnych, koncertach, spektaklach, wystawach itp., organizowanych przez Pałac Kultury Zagłębia,
- udział w wydarzeniach sportowych (hala sportowa Centrum, park Hallera),
- załatwiania spraw w instytucjach finansowych, bankach na ulicy 3 –go Maja,
- wizyty u lekarza, zakupy w aptekach.

Najczęściej wymieniane przez uczestników debaty powody mniejszej atrakcyjności wizyt mieszkańców w śródmieściu:

- duży ruch samochodowy w centrum miasta,
- trudności z parkowaniem samochodów, zbyt mała ilość miejsc do parkowania,

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

- trudności z dotarciem do Śródmieścia przez osoby niepełnosprawne,
- brak profesjonalnego punktu przesiadkowego, dworca autobusowego i kolejowego z dogodnym przejściem podziemnym,
- trudności związane z przemieszczaniem się pomiędzy strefami miasta obecnym przejściem podziemnym (Pałac Kultury Zagłębia, Wyższa Szkoła Biznesu, Dworzec Kolejowy, a pozostała część miasta),
- zmiana funkcji ul. 3-go Maja (obecnie uczestnicy debaty określają ją jako ulicę "bankową"),
- zbyt mała ilość odpowiednich miejsc do spotkań ze znajomymi, przyjaciółmi typu restauracje, kawiarnie, ogródki kawiarniane,
- brak taniej oferty gastronomicznej (typu dawne bary mleczne, co jest bardzo ważne dla seniorów),
- brak właściwego centrum miasta z rynkiem,
- zbyt mała liczba ławek i miejsc odpoczynku.

2. Czy kiedyś przyjeżdżaliście do Dąbrowy Górniczej z innych powodów?

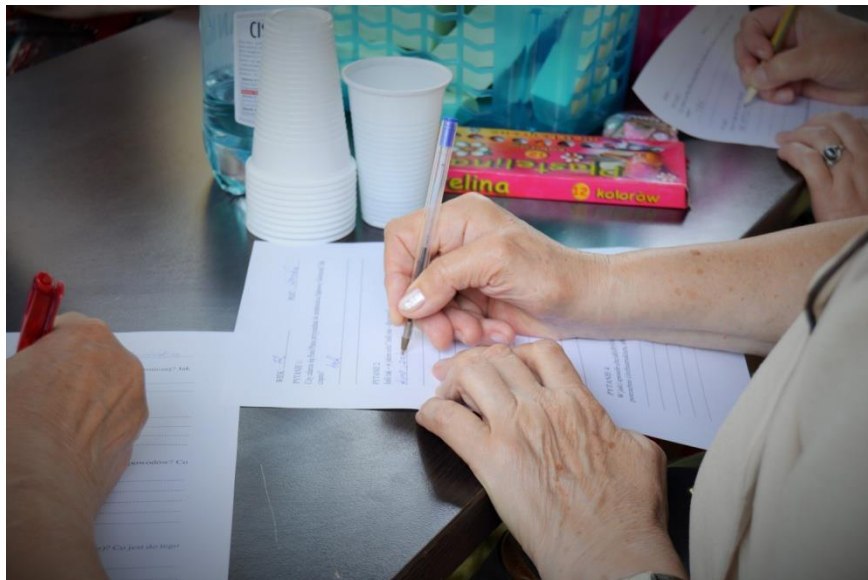
Uczestnicy debaty wyraźnie zaakcentowali różnice dotyczące powodów przyjazdu do centrum miasta dawniej, a dziś. Kiedyś był duży napływ ludzi do Śródmieścia z innych dzielnic i sąsiednich miast ze względu na możliwość zatrudnienia. To właśnie tutaj była zlokalizowana m.in. kopalnia, huta Bankowa i Dąbrowska Fabryka obrabiarek Defum. Po likwidacji Defum i ograniczeniu produkcji huty liczba osób odwiedzających Śródmieście wyraźnie zmalała.

W życiu miasta bardzo ważną rolę odgrywała również ulica 3-go Maja, którą uczestnicy debaty określali jako centrum miasta. To tutaj znajdowała się fontanna, można było zrobić zakupy, miło i przyjemnie spędzić czas z rodziną, dziećmi, znajomymi. Licznie odwiedzano kawiarnię Kolorowa, kino Bajka, Cepelię, czy też tani bar mleczny. Ludzie przyjeżdżali również na ulicę 3-go Maja celem załatwienia spraw urzędowych ze względu na usytuowanie Sądu i Wydziałów Urzędu Miejskiego. Obecnie ulica ta straciła swoje znaczenie handlowo-administracyjne. Jest ona postrzegana przez uczestników jako ulica mało przyjazna dla mieszkańców, tzw. "bankowa", po której trudno jest się poruszać z uwagi na dużą ilość parkujących tam samochodów.

Mieszkańcy wskazywali także na inne obiekty użyteczności publicznej, z których chętnie korzystali, czy też ulicę T. Kościuszki. To właśnie przy niej usytuowany był Pawilon Handlowy Centrum, gdzie można było nabyć atrakcyjne towary. Był też Urząd Miejski, kino Ars, kawiarnia Parkowa i Diament. Niedaleko Pałacu Kultury Zagłębia znajdowała się często odwiedzana restauracja Stylowa. To wszystko powodowało, że centrum tętniło po prostu życiem. Obecnie rozmówcy określają go jako "wymarłe".

Jeden z uczestników stwierdził: *"Dawnymi laty centrum miasta było jednocześnie centrum handlowym oraz administracyjnym. Jeździłem tam o wiele częściej niż obecnie. Dzisiaj centrum administracyjne to "Biały Dom, a handel kwitnie raczej na obrzeżach miast w centrach handlowych"*.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Tak więc zmianie uległo miejsce dokonywania zakupów. Uczestnicy debaty stwierdzili, iż w chwili obecnej najczęściej odwiedzają CH Pogoria, gdzie kompleksowo dokonują zakupów. Również usytuowanie Urzędu Miejskiego, Sądu i Prokuratury przy ulicy Granicznej, poza obszarem centrum powoduje, że wizyty mieszkańców w Śródmieściu są znacznie rzadsze.

3. W jaki sposób chcielibyście spędzać tu czas?

Mieszkańcy zwrócili uwagę na ogromny deficyt funkcji kulturalno-rozrywkowej Śródmieścia. Chcieli utworzenia miejsc przyjaznych mieszkańcom, w których mogliby odpoczywać, spotykać się ze znajomymi, przyjaciółmi czy też miło spędzać czas z rodziną. Chcieliby spotykać się w kawiarniach na wolnym powietrzu, ogródkach kawiarnianych, z muzyką, występami artystów, karaoke, miejscem na grila. Preferują również małe, kameralne kawiarenki, z bezpłatnym dostępem do czasopism, audiobooków. Mogliby tam również zapraszać na spotkania ciekawych ludzi, artystów, aktorów, malarzy itp. Ważny jest dla nich wystrój, styl i dostępność dla różnych grup wiekowych. Brakuje im też pijalni soków i lodziarni, gdzie mogliby zabierać ze sobą swoje wnuki. Mieszkańcy uważają, że oprócz kawiarni potrzebne są również miejsca do spotkań kameralnych, takie jak mini teatry czy też pomieszczenia na prowadzenie różnorodnych warsztatów dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych, seniorów, wystaw rodzimych artystów. Mieszkańcom brakuje także restauracji, pubów czy barów, z ofertą cenową dostosowaną na każdą kieszeń. Szczególny nacisk kładą na to seniorzy. Zgodnie z opinią, jaką wyrazili podczas debaty, brakuje im właśnie takich miejsc, gdzie można dobrze, smacznie i zarazem tanio zjeść posiłki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Podczas debaty podwórkowej, zwracano również uwagę na potrzebę stworzenia odpowiedniej oferty dla starszych dzieci i młodzieży. Jedna z uczestniczek debaty stwierdziła: *"W Parku Hallera brakuje urządzeń dla starszych dzieci. Plac zabaw jest przede wszystkim dla maluchów. trzeba stworzyć takie miejsca, gdzie dzieci i młodzież ciekawie spędzą swój wolny czas. Wtedy na pewno będą częściej odwiedzały Śródmieście"*.

Uczestnicy debaty dyskutowali także nad możliwością zaadaptowania pomieszczeń dawnej Fabryki Defum na potrzeby społeczności lokalnej. Byli bardzo ciekawi, jak wyglądają teraz wnętrza hal fabrycznych. Zastanawiali się nad sposobem wykorzystania budynków fabrycznych w taki sposób, aby były odpowiednio wkomponowane w otoczenie. Zaproponowali szklany tunel, który byłby łącznikiem pomiędzy Fabryką Pełna Życia, a Pałacem Kultury Zagłębia. Według ich wyobrażeń miałby to być tunel ze szkła lub przezroczystego materiału, wykonany jako "ulica w stylu angielskim". W środku znajdowałoby się dużo kwiatów i zieleni, ławeczki, latarnie, dojście do kawiarni, pizzerii oraz innych obiektów.

Mieszkańcy proponują również letnią kawiarnię plenerową oraz lodziarnię z prawdziwego zdarzenia. Jeden z budynków fabryki chcieliby przeznaczyć na dyskotekę, dostępną zarówno dla młodzieży, osób dorosłych, jak i seniorów. Innym pomysłem była budowa muszli koncertowej. Miałyby ona charakter stałej ekspozycji, na której odbywałyby się koncerty, występy artystyczne zarówno rodzimych artystów, jak i zaproszonych gości.

Mieszkańcy sugerowali również, że w Śródmieściu brakuje po prostu rynku z prawdziwego zdarzenia, takiego jaki funkcjonuje chociażby w Krakowie. Marzy im się rynek z mini sukiennicami, otoczony kawiarenkami, kafejkami, restauracjami, straganami. Tutaj właśnie chcieliby spędzać swój wolny czas. Proponują również reaktywowanie różnych punktów usługowych, takich jak szewc, krawcowa, ślusarz, naprawa toreb, biżuterii, zegarków itp. Chodzi im o takie punkty, których obecnie brakuje, z cenami na każdą kieszeń. Mieszkańcy wskazali na potrzebę utworzenia miejsc przyjaznych jego mieszkańcom, które określili jako Ciche Zakątki. Byłyby to miejsca kameralne, otoczone zielenią, z ławeczkami, z dala od zgiełku ulicy. Miałyby służyć mieszkańcom do odpoczynku, chwili relaksu podczas pobytu w Śródmieściu.

4. Co jest do tego potrzebne (infrastruktura, usługi, inne)?

Uczestnicy debaty uważają, że do realizacji przedstawionych przez nich pomysłów potrzebna jest przede wszystkim odpowiednia i przyjazna infrastruktura oraz globalne spojrzenie na całość obszaru Śródmieścia. Należy przy tym uwzględnić potrzeby mieszkańców oraz kierunki rozwoju miasta. Celem zrealizowania chociażby niektórych propozycji trzeba znacznie ograniczyć lub nawet całkowicie wykluczyć ruch samochodowy z centrum miasta. To pociąga za sobą budowę kolejnych parkingów. Należy jednak wziąć pod uwagę fakt, że nie wszyscy mogą się dostać do Śródmieścia własnym samochodem. Dlatego tak ważna jest rozbudowa i usprawnienie komunikacji publicznej, miejskiej. Swobodny dostęp do centrum miasta powinien być zapewniony dla wszystkich jego mieszkańców, szczególnie tych z tzw. terenów zielonych. Niezbędnym czynnikiem warunkującym powodzenie przedsięwzięcia pozostają jak zwykle środki finansowe. Są one niezbędne do zabezpieczenia planowanych inwestycji i realizacji przedstawionych powyżej propozycji.

ĆWICZENIE 2

Ważne miejsca dla mieszkańcy na mapie Dąbrowy Górniczej to:

- Pałac Kultury Zagłębia,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Park Hallera,
- Wyższa Szkoła Biznesu,
- Centrum Handlowe Pogoria,
- ul. 3-go Maja,
- Plac Wolności wraz z przejściem podziemnym i przystankami,
- Hala widowiskowo-sportowa Centrum,
- Muzeum Miejskie Szttygarka,
- Nemo Wodny-Świat,
- Dworzec kolejowy.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

Najważniejsze zmiany proponowane przez mieszkańców to:

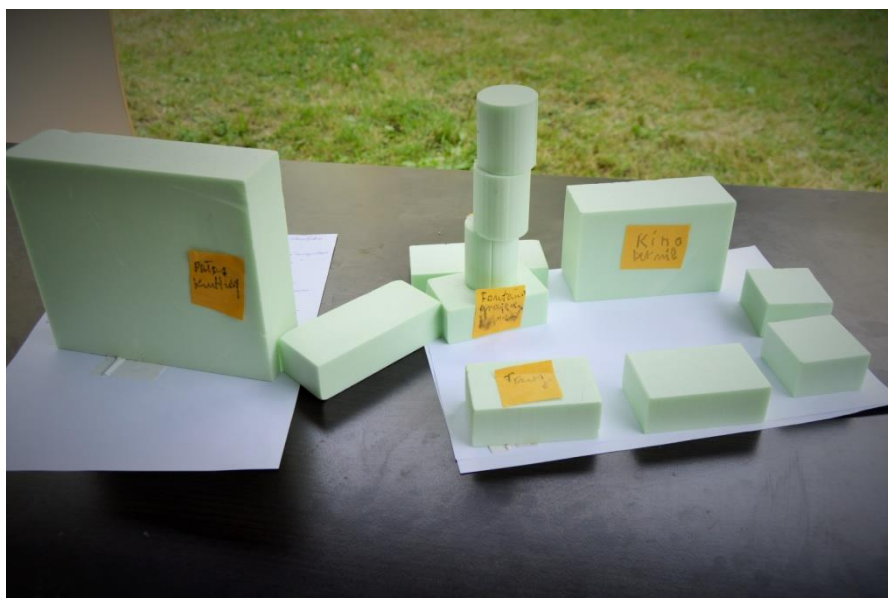
- zagospodarowanie terenu Fabryki Pełnej Życia,
- ograniczenie ruchu samochodowego w samym centrum,
- ożywienie handlowe ulicy 3-go Maja, przy jednoczesnym ograniczeniu na niej ruchu samochodów,
- zabezpieczenie odpowiedniej ilości miejsc parkingowych,
- remont dworca PKP,
- budowa dworca PKP,
- dostosowanie infrastruktury w Parku Hallera do potrzeb dzieci, młodzieży, osób dorosłych, seniorów,
- przebudowa obecnego przejścia podziemnego przy Placu Wolności,
- utworzenie rynku w centrum Dąbrowy Górniczej, z mini sukiennicami, pięknymi latarniami, otoczony kawiarenkami, kafejkami, restauracjami, straganami.

ĆWICZENIE 3 WARSZTAT PROJEKTOWY

1. Szklany tunel łączący Fabrykę Pełną Życia z Pałacem Kultury

Według wyobrażeń uczestników debaty miałyby to być tunel ze szkła lub przezroczystego materiału, wykonany jako "ulica w stylu angielskim". W środku znajdowałyby się dużo kwiatów i zieleni, ławeczki, latarnie oraz dojście do kawiarni, pizzerii i innych obiektów.

2. Cichy Zakątek - kameralne miejsce odpoczynku dla mieszkańców

Byłyby to miejsca kameralne, otoczone zielenią, z ławeczkami, z dala od zgiełku ulicy. Miałyby służyć mieszkańcom do odpoczynku, chwili relaksu podczas pobytu w Śródmieściu. Proponują ich rozmieszczenie na terenie Fabryki Pełnej Życia i wzdłuż ulicy 3-go Maja.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

3. Muszla koncertowa

Mieszkańcy zbudowali makietę muszli koncertowej. Miałaby ona charakter stałej ekspozycji na terenie Fabryki Pełnej Życia. To właśnie tutaj odbywałyby się koncerty, występy artystyczne rodzimych artystów i zaproszonych gości. Uczestnicy debaty uważają, że Muszla służyłaby świetnie wszystkim mieszkańcom jako miejsce spotkań na letnich koncertach muzycznych, w miłej i swobodnej atmosferze.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

4. Kawiarnia z restauracją i lodziarnią wraz z pomieszczeniem na dyskoteki dla różnych grup wiekowych

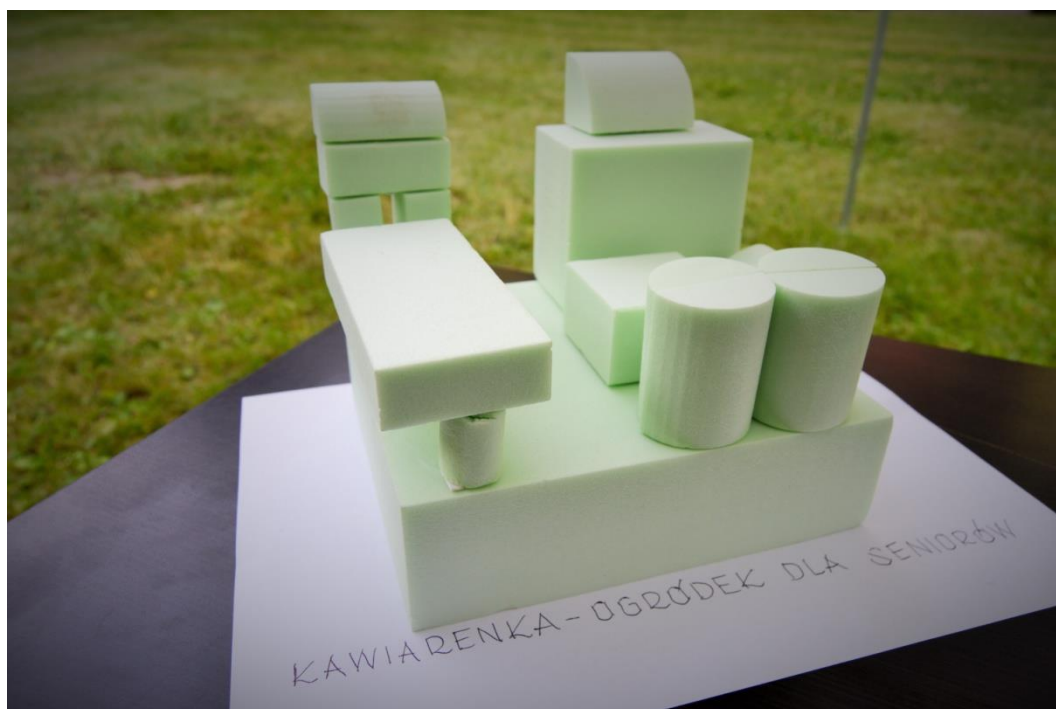
Mieszkańcy zaprojektowali na terenie Fabryki Pełnej Życia budynek, który spełniałby wiele funkcji. Umieścili w nim kawiarnię, restaurację, lodziarnię oraz ogromną salę na dyskotekę wielopokoleniową. Uważają, że mógłby on doskonale służyć seniorom, którzy wreszcie mieliby miejsce do spotkań, zabawy i integracji.

5. Kawiarenka ogródkowa dla seniorów

Mieszkańcy zaproponowali utworzenie miejsc przyjaznych seniorom, w których mogliby oni odpoczywać, spotykać się ze znajomymi, przyjaciółmi czy też miło spędzać czas z rodziną. Uważają, że bardzo brakuje takich miejsc. Zaprojektowali kawiarenkę na wolnym powietrzu, czyli tzw. ogródek kawiarniany, z muzyką, występami artystów, karaoke i miejscem na grila. Uważają, że takie ogródki mogłyby powstać na terenie Fabryki Pełnej Życia, Placu Wolności i Parku Hallera.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

REKOMENDACJE NA PRZYSZŁOŚĆ

Debata podwórkowa była prowadzona metodą warsztatową, która w tym wypadku przyniosła pozytywne efekty. Uczestnicy wydarzenia zostali zrekrutowani poprzez kampanię informacyjno-promocyjną przeprowadzoną wśród mieszkańców osiedla. Wszystkie osoby uczestniczące w warsztacie otrzymały od prowadzących już na samym początku debaty pamiątkową plaketkę i smycz z wizerunkiem Fabryki Pełnej Życia. Pozwoliło to na zapewnienie miłej atmosfery podczas spotkania i wzbudziło zainteresowanie jego tematyką. Innym pozytywnym akcentem był słodki poczęstunek serwowany uczestnikom. Wytworzył się nastrój kawiarnianej dyskusji, co miało pozytywny wpływ na swobodne i nieskrępowane wypowiedzi ze strony mieszkańców. Wzbudziło też zainteresowanie osób przechodzących koło punktu, które z zaciekawieniem podchodziły do moderatorów, pytając się o cel spotkania. Trudno jednakże było je zachęcić do wzięcia udziału w formie warsztatowej. Woleli udzielać wywiadów w bezpośredniej rozmowie z moderatorem,

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020

który zapisywał ich wypowiedzi. Innym motywatorem zachęcającym mieszkańców dzielnicy do uczestnictwa w spotkaniu były animacje zorganizowane dla dzieci.

Na początku 3 ćwiczenia mieszkańcy mieli spore opory w projektowaniu ze styroduru. Udało się je pokonać dzięki dużemu zaangażowaniu ze strony moderatorów we wspólną pracę z uczestnikami debaty. Sporym problemem było również zastosowanie taśmy klejącej dwustronnej, którą uczestnicy debaty łączyli poszczególne elementy w całość. Proponujemy użycie w tym celu plasteliny lub zastąpienie styroduru klockami lego, czy też drewnianymi. Umożliwi to łatwiejsze i bardziej kreatywne tworzenie projektów przez mieszkańców.

Forma debaty i jej tematyka spodobała się uczestnikom warsztatów. Okazywali zadowolenie z faktu, że będą mieli swój udział w projektowaniu nowego wizerunku Śródmieścia.